

Tomáš **Baldýnský** (* 4. 8. 1972 Rakovník)

Český filmový publicista, producent a scenárista.

Tomáš Baldýnský se podílel jako **člen scenáristického nebo produkčního týmu** na **televizních seriálech *Comeback*, *Kosmo* a *Dabing Street***. V letech 2006 – 2008 byl předsedou Rady Fondu České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie. Je jedním z textových autorů politického satirického kresleného seriálu ***Zelený Raoul*** v časopise Reflex. Píše **fejtony** mj. do **Lidových novin**.

Jeho partnerkou je spisovatelka a scenáristka Petra Soukupová (* 1982); spolupracovali spolu na některých TV projektech; mají dceru Marlu (* 2013).

Některá díla:

Scenáristický apod. tvůrčí podíl na televizních seriálech sitkomového typu *Comeback* (2008 – 2011; o rodině i přátelích bývalého populárního zpěváka, který teď vlastní obchod s hudebninami; hrají Tomáš Matonoha, Martin Dejdar, Dana Batulková, Kristýna Leichtová, Marie Doležalová, Matouš Ruml, Simona Babčáková), ***Kosmo*** (2016; o českém vesmírném letu na Měsíc; režie Jan Bártek; hrají Martin Myšička, David Novotný, Jana Plodková, Eva Josefíková), ***Dabing Street*** (2018; o průšvihářském dabingovém studiu; režie Petr Zelenka; hrají Klára Melišková, Václav Neuzil, Hynek Čermák);

Autorský podíl na kresleném seriálu *Zelený Raoul* (od 2005, seriál ovšem vychází od 1995; politická satira v časopise Reflex);

Soubor fejetonů *Zajatci zajímavostí* (2015).

Tomáš Baldýnský (* 1972): *Gutenbergova smrt*
(2008; Lidové noviny)

Pořád se mluví o tom, jak internet změnil distribuci kulturních statků (víte, že vedle filmových a hudebních existují i knižní piráti, kteří skenují knihy a umisťují je na internet? Víte o nich? A nemohli byste se jich zeptat, kdy vydají *Yiddish Policemen's Union* od Chabona?), zvažují se ekonomická pro a proti této činnosti, vedou se debaty, zda kopírování zabíjí hudbu, nebo ji spíš propaguje, zda filmovým studiím skutečně piráti ubírají klientelu v kinech, když nikdy v minulosti neměla takové zisky jako teď. Při tom plkání o penězích nám uniká rozměr revoluce, kterou právě prožíváme. Dnes přece nejde jen o to, že se pohrdání kšeftem s kulturou stalo společenskou normou a že si stamiliony lidí na celém světě bez skrupulí berou ukradené filmy, písně a knihy s pocitem, že jim jaksi přirozeně náleží. Čím dál tím jasněji se ukazuje, že je to změna hlubší, která zasahuje samu podstatu tvorby a je tím nejvýznamnějším, co se v kultuře odehrálo od vynálezu knihtisku. Nejde o formu, ve hře je ještě víc – internet vrací umění to, oč přišlo s vynálezem knihtisku a reprodukčních metod: živost a proměnlivost.

Před Gutenbergem se knihy opisovaly. Někteří opisovači byli stejně tupí jako tiskařské stroje, omalovávali písmenko po písmenku, jiní však přidávali ke tvořivosti autora svou vlastní, zlepšovali slabá místa, vypouštěli nudné pasáže, často knihy či příběh komentovali v poznámkách na okrajích listů – podobně jako dnešní diskutéři pod internetovými články (obvykle však slušněji), přidávali své vlastní poznatky a zkušenosti. To až knihtisk příběhy zmrazil v čase, naložil na autora bedra absolutní odpovědnost osamocené tvorby, jehož dílo bude jen tak dobré, jak byl dobrý on sám v konkrétním období svého života, zahnal tvůrce do temného kouta, v němž byl jen sám se sebou a s úkolem, který si předsevzal. Někteří s touto kletbou bojovali, vydávali revidovaná vydání svých

knih, ale většina nakonec přišla na to, že nejlepší je knihu hodit do tisku a zapomenout. To bříme je pryč a netýká se jen literatury – už před sedmi lety tehdy tajemný „Phantom Editor“ (stříhač Michael J. Nichols) sestříhal první díl *Hvězdných válek* mnohem lépe, než se to podařilo jejich tvůrcům, a vzbudil svým dílem takové nadšení, že jeho příznivci nahrávali jeho kratší a zábavnější verzi filmu na videokazety a rozdávali si je před kiny. Hudební remixy se v posledních deseti letech staly naprosto běžnou součástí hudební produkce a každá druhá kapela dává k dispozici své nahrávky rozložené na prvočinitele, aby remixérům usnadnily práci. Ale i éra předělávek pomalu končí, dnes se začínají psát knihy (a točit filmy) armády autorů stejným způsobem, jakým se neustále přepisuje a doplňuje Wikipedie. A narozdíl od amerických seriálů, které už dnes zástupy autorů píšou, protože jeden člověk by to nestihl, se té práce může účastnit kdokoliv s talentem a připojením k internetu. Autor vylézá z kouta a sedá si na koně a vede armádu tvůrců k cíli, který zná, a s prostředky těch druhých. Dílo může být každou sekundu lepší, pokud se vám dnes nelíbí, stavte se za týden, vyjde nová verze.

Což se bohužel tohoto textu netýká – napsal ho jeden člověk dvě hodiny před uzávěrkou. A zítra, až vyjde, nebude schopen změnit ani slovo. Přestože by chtěl.

https://www.lidovky.cz/gutenbergova-smrt-03h-noviny.aspx?c=A080618_000053_In_noviny_sko&klic=226043&mes=080618_0

Poznámky a vysvětlivky:

Johannes Gutenberg [gút-nberg] (asi 1400 – 1468) – německý vynálezce knihtisku; jeho jméno dnes nese světový projekt souboru e-knih představujícího základ literární kultury (www.gutenberg.org); **Hvězdné války** – americká filmová SF (vědeckofantastická) série (subžánr space opera) režiséra George Lucase z let 1977 – 2017; **Michael Chabon** [maikl šeibon] (* 1963) – americký spisovatel židovského původu; **Michael J. Nichols** [maikl džeí nikəlz], **Phantom Editor** [fæntəm editə], **Yiddish Policemen's Union** [jidiš pə'li:sməns ju:njən] – *Židovský policejní klub*; román amerického spisovatele Michaela Chabona.

Tomáš Baldýnský: Gutenbergova smrt: poznámky k interpretaci

Gutenbergova smrt představuje velmi kvalitní příklad **fejetonu** – vtípného, duchaplného novinového článku o některé z otázek našeho současného života. Nejsilnější stránkou textu je autorova schopnost zvolit sice **téma zdánlivě všední** a všeobecně známé – internetovou produkci –, ale zároveň se na ně podívat z neobvyklého, **objevného úhlu**. Paralela mezi supermoderním komunikačním prostředkem a dávnou, ještě středověkou érou ručního opisování, to je trefa do černého. Baldýnský tu vystupuje tak, jak by **dobrý novinář** měl působit – jde **proti proudu**, ale s **potenciálem získat** pro svůj názor **velkou část publika**.

Aby tohoto záměru snáze dosáhl, pečlivě pracuje se svou **sebeprezentací**. Již v úvodu zaujímá smířlivý postoj k elektronickému pirátství, čímž se nalaďuje na stejnou vlnu, na níž se nepochybně odvíjejí názory mnoha jeho – zejména mladších – čtenářů. A i když vzápětí svůj postoj zmírní (*že si stamiliony lidí na celém světě bez skrupulí berou ukradené filmy*), udrží si velkou část čtenářstva na své straně. Zmínkou o ceněné, ale do češtiny dosud nepřeložené politické románové fikci na židovské téma se Baldýnský ukazuje jako čtenář zaslíbený do aktuálního světového literárního dění – a nadto zřejmě i jazykově disponovaný. V další části fejetonu pak potvrzuje, že se také ve své profesi filmového znalce pohybuje s jistotou (zmínka o neoficiálním sestříhu *Hvězdných válek*).

Jazyk je **kultivovaný**, uměřeně obohacený **metaforami** (*knihtisk příběhy zmrazil v čase*), ale vesměs **srozumitelný**. A abychom opravdu snadno a rychle pochopili, oč tu jde, autor zařazuje i **příměr**, kdy internetové variantní zacházení s uměleckými díly přirovnává k všeobecně známé Wikipedii. Nechybí navázání **kontaktu se čtenářem** ani trochu provokativní, ovšem **názorná nadsázka** (*Dílo může být každou sekundu lepší, pokud se vám dnes nelíbí, stavte se za týden, vyjde*

nová verze.). Baldýnského fejeton v sobě nese i **vážný obsah**; ukazuje vývoj písemnictví jako kontinuální a ve své podstatě zákonitý, propojující nejdávnější historii s aktuální přítomností.

Závěr prozrazuje autorův smysl pro **vypointování textu**: končí sice sebeshazovací poznámkou, ale můžeme se vsadit, že ta bude mít spíš opačný účinek. Čtenář ocení, že ač prý text vznikl narychlo (což ovšem nemusí odpovídat realitě), talentovaný autor odvedl výtečnou práci (snad až na syntaktickou nepřesnost – *odpovědnost osamocené tvorby, jehož dílo bude jen tak dobré...* – a nízký počet odstavců, což jsou ovšem z hlediska komplexního posouzení jen detaily).

<http://www.ceskatelevize.cz/lide/tomas-baldynsky/>